

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З МЕДИЦИНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Шевченко В.В.

ВДНЗУ «Українська Медична Стоматологічна Академія»

Анотація. Запропоновані новації у викладанні медицини надзвичайних ситуацій полегшать для студентів опанування практичними навичками, підвищать якість їх професійної підготовки, що, зважаючи на наслідки сучасних надзвичайних ситуацій, є доцільним, своєчасним та актуальним.

Ключові слова: медицина надзвичайних ситуацій, практичні навички, електронне навчання.

Наразі в Україні законодавчо затверджена реформа вищої освіти, у тому числі медичної.

Освітня реформа в Україні передбачає принципову зміну змісту, цілей та завдань освіти. Кінцевою метою навчання є формування високоосвіченої, професійно орієнтованої, інтелігентної особистості, здатної адаптуватись до суспільства, що динамічно розвивається, і знайти своє місце в умовах життєвих реалій [1,2,3].

Основним напрямком удосконалення підготовки студентів з медицини надзвичайних ситуацій у сучасних умовах є підвищення уваги до якості набутих практичних навичок, що можливо досягти за допомогою використання сучасних методик електронного навчання [4].

«Медицина надзвичайних ситуацій» базується на вивченні студентами анатомії і фізіології людини, загальної хірургії та догляду за хворими, закладає основи вивчення студентами військової хірургії, військової терапії, військової епідеміології, тощо. Програма включає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних заходів, а також надання першої медичної допомоги при надзвичайних

ситуаціях природного, техногенного та соціально-політичного характеру в мирний та воєнний час [5].

Тенденція до підвищення значення самостійної роботи в оволодінні знаннями та навичками, обумовлює необхідність повсякденного інформаційно - технічного забезпечення навчального процесу, що відповідає потребам інформаційного суспільства, сучасному рівню науки, техніки та світовим освітнім стандартам і сприяє підвищенню рівня професійної, інформаційно-комунікаційної підготовки та загальнокультурного рівня студентів [6].

Основними завданнями реформування підготовки з медицини надзвичайних ситуацій є удосконалення місцевої кафедральної підсистеми електронної освіти й відповідної до неї телекомунікаційної мережі з виходом до мережі інтернет та розробка електронної навчально-методичної літератури з її подальшою сертифікацією, а також підвищення у викладачів рівня володіння сучасними інформаційними технологіями для можливості здійснення дистанційного навчання з метою реалізації принципу неперервної освіти для всіх верств населення .

На сайті ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» представлено інформацію про кафедру медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією, її співробітників (освіта, науковий ступінь, звання, назва дисциплін, що вони викладають, тощо), календарні та тематичні плани, методичні розробки для самостійної роботи студентів, переліки практичних навичок, контрольні питання та рекомендована література для вітчизняних та іноземних студентів на українською, російською та англійською мовами.

Електронна форма подачі методичних матеріалів дає ряд переваг у порівнянні з друкованими виданнями: з одного боку надає інформацію усім студентам, що мають змогу користуватися Інтернетом, а з іншого - викладач має можливість постійно корегувати та оновлювати навчально-методичну і довідкову інформацію, що стосується його дисципліни.

Студент має змогу отримати доступ до навчальних матеріалів будь-коли та де завгодно, що особливо актуально для студентів, які навчаються за індивідуальними планами, та змінює процес навчання з вищезазначених дисциплін на більш привабливий, демократичний та комфортний.

На базі кафедри медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією створено між кафедральний навчально-практичний тренінговий центр з медицини надзвичайних ситуацій та надання екстреної медичної допомоги. Відпрацювання практичних навичок з серцево-легеневої реанімації на фантомі та знайомство з мультимедійним презентованим матеріалом з екстреної медичної допомоги не тільки полегшують процес навчання з медицини надзвичайних ситуацій, але й наглядно ілюструють, як може змінюватися процес надання невідкладної допомоги в залежності від топографо-анатомічних особливостей будови грудної клітки та грудної порожнини, шиї та органів шиї, серця, магістральних судин, дихальних шляхів, скелету, тощо у конкретної людини, тобто, ще раз наглядно ілюструють базові теоретичні знання та підвищують мотивацію до опанування практичними навичками.

Відпрацювання практичних навичок на фантомі відповідає правилам та принципам біоетики. З'являється можливість моделювання будь-яких клінічних ситуацій, максимально наближених до реальних, але безпечних для «пацієнтів». Виконання професійних навичок можуть неодноразово повторюватися для ліквідації помилок (наприклад, розташування рук глибина і частота компресій грудної клітки при серцевої-легеневої реанімації).

Перед початком роботи на фантомі студенти отримують мультимедійну презентацію теоретичного матеріалу. Інтеграція тексту та мультимедіа дозволяє прикласти навчальний матеріал яскраво й переконливо. Сполучення усного тексту з демонстрацією слайд-фільму дозволяє концентрувати візуальну увагу студентів на особливо важливих моментах, до того ж є

можливість змінювати швидкість викладення матеріалу та повторювати його в залежності від складу аудиторії.

Актуальним та своєчасним є оновлення ситуаційних завдань, що використовуються у тренінговому центрі з акцентуванням уваги на дії лікаря при надзвичайних ситуаціях воєнного, зокрема при вогнепальних пораненнях та комбінованих ураженнях. Доцільно створення ситуаційних завдань, спрямованих на сортування потерпілих, уражених та хворих в умовах воєнного часу.

При одночасних масових втратах серед населення в умовах, коли не вистачає медичних сил та засобів, виникає потреба в запровадженні «черги» в наданні медичної допомоги та евакуації, що відрегулює невідповідність між потребою у наданні медичної допомоги та спроможністю її надання.

Медичне сортування – метод поділу уражених та хворих на групи за потребою в однорідних лікувально – профілактичних і евакуаційних заходах, залежно від медичних показань та конкретних обставин надзвичайної ситуації. Медичне сортування проводиться і продовжується під час надання усіх догоспітальних і госпітальних видів медичної допомоги. Основою медичного сортування з часів Пирогова М.І залишаються три сортувальні ознаки: небезпека для оточуючих, лікувальна ознака, евакуаційна ознака. [7,9].

За ознакою небезпечності для оточуючих постраждалих поділяють на такі групи: особи, які потребують санітарної або спеціальної обробки; особи які підлягають тимчасовій ізоляції; особи, які не потребують спеціальної (санітарної) обробки.

За лікувальною ознакою визначають ступінь потреби постраждалих у медичній допомозі, черговість та місце її надання. За ступенем потреби у потреби у медичній допомозі виділяють такі групи потерпілих: особи, яким необхідна невідкладна медична допомога; особи, яким допомога може бути відстрочена; особи, які перебувають у термінальному стані і потребують симптоматичної медичної допомоги.

За евакуаційною ознакою визначається необхідність евакуації, вид транспорту та положення постраждалого у транспорті .

Таким чином, електронне навчання є одним з ефективним сучасних напрямків удосконалення практичної підготовки студентів з медицини надзвичайних ситуацій. Створення та подальший розвиток міжкафедрального навчально-практичного тренінгового центру з медицини надзвичайних ситуацій та надання екстреної медичної допомоги може суттєво підвищити якість професійної підготовки майбутніх лікарів.

Список використаної літератури.

1. Балакина А.Т. Эффективность управления вузом и педагогический менеджмент / А.Т. Балакина, Н.В. Солнцева // Высшее образование сегодня. — 2002. — № 10. — С. 12–16.
2. Науково педагогічний підхід до викладання топографічної анатомії та оперативної хірургії серед студентів - іноземців медичного факультету/ О.М Проніна, А.М Білич, С.І. Данильченко [та ін.]// Світ медицини та біології. – 2013. - №2 (37). – С. 148-149.
3. Проблеми мовної підготовки студентів - медиків на кафедрі оперативної хірургії і топографічної анатомії / О.М Проніна, А.М Білич, С.І. Данильченко [та ін.]//Проблеми інтеграції національних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища: збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції. Том 3 «Проблеми гуманітарної та мовної підготовки студентів». – Харків, ХНАДУ, 29-31 жовтня 2012 року. – С. 96 – 97..
4. Пронина Е.Н Цели , этапы и проблемные вопросы реформирования здравоохранения Украины / Пронина Е.Н, Шевченко В.В, Данильченко С.И // Вісник проблем біології та медицини. - 2014. - Вип. 3, Т.1 (110).- С. 289-291.

5. Упровадження клінічних напрямків у навчальний процес із топографічної анатомії та оперативної хірургії на стоматологічному факультеті / О.М Проніна, А.М Білич, С.І. Данильченко [та ін.] // Європейський вибір – невід’ємна складова розвитку вищої медичної освіти України: матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2013. – С. 162-163.
6. Шевченко В.В. Навчально-методичні питання викладання дисципліни «цивільний захист» / В.В. Шевченко // Вісник проблем біології та медицини, - 2011. - Вип. 2, Т.1.-С.32-33.
7. Шевченко В.В. Питання викладання дисципліни «цивільний захист» студентам стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України/ В.В. Шевченко // Український морфологічний альманах. – 2011. – Т. 9 (3), додаток. – С. 99-100.
8. Шевченко В.В. Проблеми викладання дисциплін «медицина надзвичайних ситуацій» та «цивільний захист» під час інтеграції закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища / В.В. Шевченко // Проблеми інтеграції національних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища: збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції. Том 3 «Проблеми гуманітарної та мовної підготовки студентів». – Харків, ХНАДУ, 29-31 жовтня 2012 року. – С. 123-125.
9. Шевченко В.В. Можливості удосконалення англomовного навчання іноземних студентів з дисциплін «Медицина надзвичайних ситуацій» та «Цивільний захист» в умовах інтеграції вищої освіти до європейського освітнього середовища / В.В. Шевченко // Світ медицини та біології. – 2013. - №2 (37). – С. 193-195.
10. Цели , этапы и проблемные вопросы реформирования здравоохранения Украины/ Пронина Е.Н , Данильченко С.И, Шевченко В.В // Вісник проблем біології та медицини. - 2014. - Вип. 3, Т.1(110).-С.289-291.

11. Шевченко В.В. Шляхи подальшого удосконалення англомовного навчання іноземних студентів на кафедрі медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією/ В.В. Шевченко // Вісник проблем біології та медицини, - 2013. - Вип. 3, Т.2.- С.74-77.
12. Шевченко В.В. Шляхи подальшого удосконалення англомовного навчання іноземних студентів на кафедрі медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією / Шевченко В.В. // Вісник проблем біології та медицини. – 2013.- Вип. 3, Т.2 (103). - С.74-77
13. Шевченко В.В. Сучасне управління навчальним процесом при викладанні «медицини надзвичайних ситуацій і цивільного захисту» / Шевченко В.В. // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах: Зб. наук. тр. наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2014. – С. 235-236.